

ادبیات و فلسفه

هفته‌لق سیاسی، ادبی و علمی غزنیه‌در.

جلد:

سنه ١٤٣٥ - ١٥ جمادى الآخر ١٩١٧ نيسان - نوروز ٢٣

کلمت پیشنه تصور نده شرق ايله غربك فرقی
— چنان نسخه دن ما بعد —
شبہ سر (نیچ جو) مو از نه دی بوز و ق بومع مافیه فوق العاده بر آدم در . چونکه دیوانه لیکاک بو
تولوسی هر کسک بیلدیکی . عادی دلیلک دکلدر . طن ایده رم مشهور (ولتر Voltaire) ، رقی اولان (ژان ژاک رو صو J.J.Rousseau)
ایجون (علوی بر دیوانه در . C'est un fou sublime .) دیشندی . بو حکم (نیچ جو) حقنده
دها زیاده یاقینیک آلیر (جو بجهه ایله دیوانه دلیلک دکلدر) (عربی)
بعضی داهیلر و ادرکه هیچ بر این خصوصی کشفه موفق اولن ادقتری حالده ، خارق العاده بر
(مکثف Condensateur) کی در لر ، اینجنده یاشادقلری دورک اختلاجات رو جهه سفی هر کسدن
زیاده شدت و ضمیمه ایله خشن ایدیور لر ، و کندی وجود اتلر نده تکشیف ایدیور لر . بو قابلیت
سایه نده او (صرعه جمله لر) نه بر صورت معینه افاضه ایده بیلیور لر ، تصوکره او کا بر افکر
ایله شکل افاده و نریزیور لر ، بو تولو فکر لرک بخلق آرا نیندہ ترسعتله انتشاری و زهتلر تحرکی
لک . غربک کوار و نکله برابر . لک طبیعی اولویور ، بحونیکه او اعتقاده منشأ اولان (حیلیات
هر صیغه) بخرا کنده اوله رق . بو تون و بحد اتلر ده ذاتا موجود در . (یالنکر) غیر مشهور جان
بر حلالده در . موضوع بحث رایشندیکم داهیلر ، باونوع اخیانی کندی وجود اتلر نده تکشیفک باع نکله
پرا کنده و مبهم . بزر جمالت رو جیویی (عیسیعور) conscient (عاقل) افراغ لایدیلیور لر . رو لونه
بر (محله Résultante) . صور نیندہ نکرات وجود انجان اجتماعی به تودیع ایقعن اولنقدن بیان شفه پرسنی
یا پیشور لر . بر پر تو شووز (اشعة منتشره) (radiations diffuses) . (یعنی ناصل بحراب نقطه مشنده جلو پلاس بده .
شدتی آرتییور و او سایه ده هر شیئی یا قابیلیور سه . بو این نسخه اولان داهیلر نده چیزیت عمومیه بینی .
کندی و خلد لدہ طله حلا نهور لر اونه کشنا لک کنکار طما تو شد و ده کلته . دلایل دعکد مانه . دلیل آ

کندی و خلر لده طوبایه اور او هر کشی اونکله طواتو شد و راه بیلیو و زلامه دید عکد راه ری تقدیر آ
بر تن زمانه خسته افی (maledictus siecle) نهادن و ناوا کا انجق اخراجی پیش بدماله الرانه مصلو و بتی توپر وی.
مشهور بزمیات و اولجیه او شهزادی اوزترطیه آشیه بیلیر لذتی انجاق لف نلر اک عقلی بیور عشیله اه برایه بینه تراهار
و ایکلر بیرون حساس (شدی یا پاز ون diapasson) درایه راشتا آه لذتیه نشیه نیه بیکافه و ملتبه سه
بیجه به بیشه ای نیچ لوجه (بیشم آنکلا دیغمه کور اه بولیمه بزداهی بامدی) (شوفنیه بیور بیلر Schoenauer)

تاریخ فنمه عائد ایاضات

ر فتح پاشا نک و فاقی مناسبیه —

قاضی زاده الرومی ۱۳۵۳-۱۳۵۸ تاریخ لعلی طرفندہ بروسه ده پاشامغه باشلادی؛ حیاتندن اول عراق، ایران و آنادولی سلجوقیله، تابع آسعادت و بحران ادواری پچیرمشدی؛ مملکتک هر قسمی، بلک جوچ ماحرالله شاهد اویوردی؛ غربی آسیا، مدھش، اختلاجات ایله ایکی اوچ دفعه دها جلالقاندی؛ کنیش بر مدینت تأسیسی اچون مختلف و اتحاده نامزد عوامل حاضر ده کلدی؛ آنادولی قیصه استراحت سنہ لرنده کوچوک، انسانیتک متکامل، اعتلاستنده آنجاق موضعی قیمتی حائز، بعض مدنی ظاهراته صحنه اویشدی؛ ملکشاهات مؤبد شرفیه پاشایان وزیری نظام الملک، جلالی تقویی ایله زیب ملکشاهات ترتیبیه، و انتشاریه چاره آرایوردی؛ بغداده بر رصدخانه تأسیس ایتدی؛ شعره و عرفانه، بالتبه واسع، انکیف مناظری، عاشا مساعدہ سندن آزاده بر ساحه آجیلمشده؛ نظامیه مدرسه سی، عراق، اقلیتی آشیوردی؛ شاعر انوری، سلطان سنجارک جمایه سندن، نشیده لری، هیجانله ترم ایتمشده؛ دین و فلسفه مسائلنے یاقیندن آشنا متفکرلر جو غالیوردی؛ روم سلطیحوقیلرندہ زینتیه و عمرانی توسعیه قابلیت واردی؛ سلطان مسعود آماسیه ده بر شهره مؤسسن پیله اویشدی؛ عز الدین کیکاووسک خسته خانه سندن او زون مدت استفاده ایدلدی؛ معماری ذوقی، بینیکی، سماحسن تبلیغیه رایجیدن کوزه لر، نونه لر حاضر لا یوردی؛ قرار طائی مدرسه سنک داخلی قبه منظره سی، تمیز و صناغت، تهییج لریه ماضی یه حرمت آبده سی کبی حالا، چینی موژایی قلردن، ایتشکل اندوریور؛ یازیلرندہ کی نفاسته هندسی شکلرک امیزاجی هر کسہ محسس بر نواش احتیاجی ویره بیلر؛ ساچوقی اصر اسندن فخر الدین علی، آنادولینک معموریتنه موثردی؛ سیواسته، قیصریه ده متعدد مدرسه، ایلغیندہ قابلیج، یا پدیردی؛ قونیه ده کی صالحیه جامی و اینجه مناره لی، Archaïsme اذواقیه عصریه، داعما نفاست احترامی طوبایور؛ علاء الدین جامی فارشیسندہ سطحی بر استغراق خش، ایڈیله بیلر، علمک و صناعت کارانه خیاتک، عایللار مزه، مؤثر تکامل ضمیح لرندن بری هر حالده سلچوقی آثارندہ کیز لیدن، جلال الدین رومی و عاشق پاشادن اول آنادولیده مطلعا بر الهمام و تفکر دوره سی وار؛ شعر لرنده کی سکونی و هیجانی، تیپن ایچون هنوز ویشه لردن محرومیت عذابیه محاطز، علمی و فلسفی تبلیغیه ایشانی چاره لری، ماضی پی احیا املزی عزک انکشافاتی بکله یور؛ قاضی زاده (صلاح الدین موسی) نک پویا پدری مملکتک احترامه کیا قتله منور بن افندیسی ایدی؛ حفیدی، محیطندہ کی فیضه نسبتله متقد سر تربیه و تحصیل عناصریه احاطه او لوئشده؛ خواجه سی شمس الدین افندی، ریاضیاتک اشتادرلری حقیقته برجوق مرافقی حکایه لرله قاضی زاده پی انتباوه دعوت ایتدی؛ بالخاصه خرآسان خواه و آمال پندره عالمی ایشانی، انظرندہ اسکی ذکارک وارثی کبی پوکسکدی؛ آرتق بروسه ده فکر نجه علمنی انشیزاخ ایله پاشامق اقابل، بولامازدی؛ معلوماتک اصل میور تجلیکا هنفی زیارت امیله قلی عصی خربان تهیی کچیریوردی؛ بروسه به قطعی و داع قرار یعنی کیمسه یه آچهادی؛ یا لکن همیشه سی، کیزی و جبر سز پویون استحضار ایتیعیت ایدیوردی؛ قاردمشی حقنده بلک نازک و فدا کار بر قادیش شفقتی ایله متحسدی؛ سیاحتی منع ایشکده، قدرتی یوقدی؛ موسی، مادی معادن شتری قبوله راضی دکلادی؛ همیشه سی منهیح حرمتله لایق برجاره بولادی ببرابر

کو تووه جوکی کتابلر لک ایچنه قیمتی بجو هر انجی صاقلا دی؟ قاره شنی سیاحت اضطراباتندن قور تارمچ ایسته بوردي!
قاضی زاده اوون در دنجی عصر نهایتلر نده بروسه دن آیرالدی؟ کنیش لفاقتی رؤیتیه حاضر
ومتفکر-قابلیق فضیله انکشاوه نامزد بر ذکا نوریله خراسانه، صوکره ماوز راغالمیزه کیلدی؟ تاچیق
وندرین مساعیشی متعاقب تیور لک حفیدی اولوغ بکه معلم اولدی؟ سمر قند شهر نده ک بویوک
مدرسه، قاضی زاده بی اوزون مدت احترام ایله دیکله دی؟ درسه چینجه یا تکز طلبیه لخطاب
امنه بوردي؟ مدرسه لک بوتون خواجه لری غرفانی حضور نده بزر ناجیر افندی کنی الدی!
رسمی وظیفه سندہ علمک و قاری مدافعه به پک زیاده مرافق واردی؟ اولوغ پک، مدرسلر دن
بری عزل ائتمدی؟ قاضی زاده بو تجاوزی، فنه حقارت کی آغیرو تأسفه لايق کوردي؟ تدریستندن
مستغنى-بر متفکر استقلالله چکیله دی؟ سمر قند علماسی، محترم خواجه لردن اوزاق، خصوصی مساعی به
مقتلر، حالیشہ مازدی؟ اولوغ پک، هنوز خطاسنی دوشو به بوردي؟ راحتسه دیه قاضی زاده بی
زيارتی کیتدی؟ معلم اسکی شا کردیغی وقار ایچنده ملتفت و حرمتکار بر جهزه ایله قارشیلا دی؟
یوزنده اضطراب علامتی بوقدی؟ او صیره ده خسته بیله او ماشه بدی؟ اولوغ پک، حرث ایتدی:

شیمبدی یه قدر خواجه نک درسه چیقادینی کوی خاطر لاما یوردی !
قاضی زاده هر دل رو ریادن آزاده پاشامق ذوقی دو یشدی ؟ آجیق بر لسانله جواب و یردی :
مدرسک، فکر نجه هیچ کمیسه نک کفی اراده سنه تابع او لاما زدی » پرسنگ ده چقیز غزله صلا جی
البت اشیاته محتاج ییدی ؟ او، امادی او لاصراک فوقنده ماضینک قناعتلرینه و بحدای بزانقیاد حد و دی
آرمه مینده شربست دوشونمک ایسته بیوردی ؟ بوندن صوکره حینیتی و فنه پرسنگش اذولقی خاشریر
متفسکر صفتیله هنپ بولله تفراده قاله بقدی اولوغ بک، اعتراضاتی تأثیره دیکله دی ؟ خطاسندن رجوع، آرتق بحیانک معزز و اخنوحن ایله
نادمانه و اطفئه لشته، برع دغکدی ؟

۲۱) ده سمن قنداده علمی قدرتک تقویتیه قیاعت و ازدای بر رصد خانه تنظیم اینکلدي کنی قاضی
ازاده صلاح الدين موسی تدقیقاته مأمور او لذی بروافتندن صوکره «علی قوشی» نک لمعاقنتی ایله
نیایتلنن هیأت حسابتنه اک زیاده کندی دنکاسی هنرودی بالشی اک دیاره روح بخونه
کنی تذریستندن بالشه کتابلله ده استقبالی شنایره چالیشیوردی هنوز بر وسده ده سایکن تکو جوک
بر حساب رساله سی تعاشرلامشی . هیأت حقنده کی مختصر شرحی و قتله بزم مدرنکه اک دیاره بیله
او قونیوردی «شیخ اشکال التأسیس» ی علمی بر تخلیل ایچون بالنسبه توکتک لیاقی حائزدی .

«رسالة الحب» نده بز در حمله لک قویست حینه عا مدفنی حیا باشی واردی! ۱۴۲۶
۱-۱۴۳۴ سنه لری ظرفندہ وفات استدی، مادی و فکری من غایله و پیشنهاد کی نفس لسل
ماجره الریعنی حزیانی آراسته قاریشیدی، او غلی شیعیان الدین محمد، علی قوشچی به داماد اولیی ریاضی
بر افتکریه پیله بیکمیل لا تیرم اجلی ونک پدری قطب الدین، بیوتا همدن متولدی بزم علمی حیا گزیده
بر نوع ریاست حقی احرازه لا یقدی: طلبہ سبندون علی قوشچی را به فتح امریشیر واقع محل کتیزه بر افراج
متفق ذوقن بحال از افتکری تیشه قلیر دهن ای ای ای ۱۷۱۵۰۰ زیرا ۱۷۱۵۰۰ زیرا ۱۷۱۵۰۰

علی قوشچی، اوف بشنجی غصر ابتدالر مده اشکافه نامزد، شبه واسع فاصلی خانه بردمانع آیله
بیوودی، پدری او لوع بکل دوغانجیسی خدمتند بولونیوردی. که قوشچی نایار کی مائینک بود طفیلی
ایفا ایمه سندن قالمشدی !

تمحصل دوری سر قندک علمه و ذکایه نفوذ المخون مساعده بمنه کی اعتلا سنه لورنه تصادف

ایلدویوردی؛ حتی ریاضیات و هیأت معلمی، قاضی زاده وبالذات اولوغ بکدی؛ حیاتنک ایلک زمانلر نده هنرک اشکالنه غانلر کوچولک بر اثر یازدی . خواجه سیله برابر سمرقند رصدخانه سنک هیأت حساباتی رؤیته و اکالمه چالیشیوردی؛ زیج اولوغ بک یاخود زیج کورکانی بر آزاده کندی مساعینیله حاضر لاندی؛ عمری دها زیاده فنی تدریساته وقف ایدلشدی؛ محیطنده اسکی اجتماعی سکون آزالیوردی؛ ماوراءالنهر اداره سی، تیمورلنک حفیدلری النده فنا بخزان صرעה لری کچیرمکه باشلامشدي . آرتق هر درلو تهلکه دن آزاده چالیشمی کوچدی؛ آجی بر تأثره سمرقنده وداع ایتدی؛ امید و تسلی آرامق احتیاجیله کویا مکه نک قدسی حریفته صیغینه جقدی، تبریز حکمداری اوزون حسنک مسافری اولدی . فاع زماننده بو حکومتک بر نوع سفری صفتی ایله سیاسی بر وظیفه ایچون استانبوله کلدی؛ پادشاهک علمه احتیاجی و حرمتی واردی . زیارتنه تقدیر والتفات ایله مقابله ایتدی . کندی یاندہ قالمی حقنده کی تکلیفی علی قوشجی یه جاذب کوروندی . تبریزه عودتندن صوکره ۱۴۷۲ تاریخنده استانبوله اقامته باشладی؛ فالحک بودعوتنده، وطنک اعتلاسه عائد اجتماعی بر وظیفه مندرجدی، بلکه astrologie ایله ده استغاللندن فائده بکله نیوردی . اوغلق بلى سفرینه (۱۴۷۳) برابر کوتوردی، حریک نهایتی متعاقب آیاصوفیه مدرسلکنه تعین ایتدی!

علی قوشجی، شرقک فکری حرکتیزنه ذی نفوذ پک مهم بر شخصیت کی یاشایه مازدی، ماوراءالنهر مدنیتی، معلوماته اشتیاق تایاللر یله باشقه علمی تکامللره کوره نهایت بر شهاب الماعنی حائزدی؛ کندی سمرقندک فنی تلقیلری ایچون منور صوک بر عثاله بکزه نیوردی؛ بزر نسبتله یکی عرفان ساحه لریه متوجه بر ذکری رهبر خدمتی کوردی؛ بعض چیزکار کی خزانی متعاقب، اطرافه دوکدیکی تحملردن بر قاج ذکار دها یوکسیه لدی، طلبه سی اوزونده واسع و فیضکار تأثیری بکله نیوردی، فقط یازیق که استانبوله ایکی سنه دن فضلہ یاشایه مازدی؛ ۱۴۷۴ تاریخنده وفات ایتدی، ایوب تربه سنک حریق جوارینه احترام ایله تودیع اولوندی!

قرک اشکالنی حله عائد رساله سی بیوک بر ریاضی قیمتی حائز ده کلدی، «رسالة في الحساب»^۱ بیلدریزler حقنده او زمانه کوره معتبر ایضاحت ایله حاضر لانشدی، «رسالة الحمدية» سی بر جوق علمی قناعتیزی حاوی اولدانی ایچون شیمی یه قدر تحلیل ایدله لی ایدی؛ «رسالة الفتحية» اسلی کتابنک بر قاج دفعه شرحی یازلدي . معما فيه آثارینک هیچ برعی فنک کچیردیکی صفحات آراسنده مترقب بر منزل کی بوكسک و درین مسائلی احتوا ایمه یور . علی قوشجینک اصل مهم مو قیتی، زیج کورکانی یه عائد معاونتنده بولیوزز؛ اوته کی اثار یله دینی ولسانه طائف تایاللر نده نسبه دها آز شخصی انطباعاتی وار!

[دواام ایده جک]

همم الفیاضنہ تووفیخ

قهر مانلک^۲ [] یکی محاربه لرک پک مشکل پک قاتلانه اولان ایجاپاتی، هر حالده یاقهر مانلک، یا انہزام بولیدایده جکدی . چند اولسون قهر مانلک وجوده کتیردی . حتی او قدر تعمم ایتدی که، شیمی آرتق خصائیل ابتدائیه دن عد اولونا بیلیر . پک اوزون اولان تقدیرات رسمیه تجدولری کوزدن کچیریزمه بوصو صدیه هیچ برعیه امکانی قلاماز . لاعلی التعین انتخاب اولونان و قایع آئیه، بیکارجه امثاللندن برئ نمونه در:

۱۴۲۲ نجی پیاده الای افرادندن ، بر میتراالیوزک مدافعی نی ٹولدو زد کدن صوکره، بیکری دشمن نفرینک مدافعه ایتدیکی برسپره تک باشنه آتلایوب تفنک و سونکو ضربه لریله هدستی قتل ایتمیدر . ۱۹۱۴ کیجه سی اوچ نفرله دشمن مواقعنی کشته کونده زبلندی، براچالیق آرقا مندنه . قرق دشمن نفرینه تصادف ایدوب اون سکزینی ٹولدو رمن و متباقیدستی فراره بجور ایتمیدر.

[] بتاعی پاشازاده ترزایی پک اقذینک یکری برجی نسخه مرآده کی مکتبتو بیلر نده بحث بیور دفتری تھر هدر.